Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL.CV. № 35 SATURDAY, FEBRUARY 21 1998 PARSIPPANY and NEW YORK CENTS 75 -ЦЕНТІВ ПАРСИППАНІ І НЮ ЙОРК СУБОТА, 21-го ЛЮТОГО 1998 р. Ч. 35 РІК CV

ТИСЯЧІ ДЕМОНСТРАНТІВ ВИМАГАЛИ ВИПЛАТИ ПЛАТЕНЬ

Київ. — 19-го лютого на вулиці української столиці вийшло біля 6,000 демонстрантів, вимагаючи виплати заборгованих платень на загальну суму 5.2 блн. гривень, повідомили засоби масової інформації.

У протесті, організованому Федерацією Профспілок України, взяли участь шахтарі, вчителі і пенсіонери. Демонстрація почалася біля Верховної Ради і закінчилася біля Адміністрації Президента.

Перед будинком Національного Банку України шахтарі в унісон били шоломами об землю і кричали: „Зарплату, зарплату!", а також „Роботу, роботу!". Інші несли гасла типу „Голодний шахтар — ганьба для України!".

Україна робила спроби частинно виплатити заборговані платні, однак Уряд не чинив належного тиску на державні підприємства, які затримують платні іноді на цілий рік і часто платять людям товарами.

Голова ФПУ Олександер Стоян закликав Уряд заплатити працівникам грошима, набутими в результаті нещодавного продажу європейської облігації на суму 750 млн. марок. Він заявив, що пріоритетом для Уряду є виплата пенсій, а не підвищення плати за публічні послуги. Як відомо, Україна збирається збільшити ставки на електроенергію і мешкання.

Протестуючи „проти порушення основоположних прав людини на працю і гідну та своєчасну її оплату", ФПУ разом з тим відмежувалася від вимог лівих сил змінити політичний курс України. Напередодні акції організація ясно заявила, що висуває тільки економічні вимоги.

Кілька днів перед демонстрацією секретаріят Центрального комітету Комуністичної Партії України дав завдання своїм регіональним комітетам „організувати масову участь в акції стоянівських профспілок наших прихильників з політичними лозунгами зміни антинародного курсу, резигнації Президента і Кабінету Міністрів і з закликами голосувати за Компартію України та комуністів".

ФПУ заявила, що вона „категорично відмежовується від таких спроб політизації акції протесту і закликає всіх її учасників підтримати економічні вимоги профспілок і не піддаватися на політичні провокації".

О. Мороз зустрівся з представником ЕС

Київ (УНІАР). — Голова ВР Олександер Мороз зустрівся з представником комісії Європейського союзу в Україні Луїсом Морено. Зустріч відбулася на прохання Морено у зв'язку з закінченням його дипломатичної місії в Україні.

Сторони обговорили підсумки співробітництва України і ЕС з 1994 та його перспективи. Говорячи про важливу ролю ЕС для України в галузі приведення українського законодавства до європейських норм, Мороз висловив думку, що за своєю суттю законодавство України в основному вписується в європейські законодавчі стандарти.

Л. Морено наголосив, що будуючи свої відносини з Україною, ЕС виходить перш за все з того, що Україна — європейська держава. Представник ЕС повідомив, що від 1-го березня 1998 року набирає чинности угода про співробітництво і партнерство між Україною і ЕС, а у червні передбачається створити раду співробітництва ЕС з Україною на рівні міністрів закордонних справ.

Після зустрічі з представником ЕС голова ВР відповів на запитання журналістів. Зокрема, на запитання, "чи зміниться політика України в разі приходу до влади лівих сил?", О. Мороз відповів: "Нічого страшного не відбудеться. У нас буде нормальна європейська полі-

(Закінчення на стор. 3)

Громадськість є проти наїзду на Ірак

Колюмбус, Огайо. — Уряд президента Билла Клінтона, придержуючись заздалегідь уважно випрацьованого пляну, прислав сюди в середу, 18-го лютого, своїх найкращих урядовців і співтворців закордонної політики, щоб виясним причини та ціль можливого військово-збройного удару на Ірак і відповісти на можливі питання в цій справі.

Публічне віче з представниками Уряду: секретарем Державного департаменту Меделин Олбрайт, секретарем Департаменту оборони Вілліямом Когеном і дорадником президента для справ безпеки Самюелом Бергером відбулося у спортовій арені Стейтового університету Огайо з участю понад 6,000 осіб. Ці намагання публічної дипломатії зі сторони Уряду, були синхронічно передавані телевізійною мережею Сі-Ен-Ен по цілому світі з усіма непередбаченими вигуками і противоєнними транспарантами, що було досить несподіваною реакцією для прелегентів і багатьох присутніх. Все ж таки цим трьом чільним особистостям прийшлось бути свідками непередбачених емоцій від публіки та деяких неприємних вигуків. Одначе всі троє намагалися пояснити потребу можливої військово-збройної акції проти Іраку та відповісти на запити.

У загальному створилося враження, що американці розуміють потребу підпорядкування Саддама Гуссейна до вимог Організації Об'єднаних Націй, одначе хочуть конкретних результатів, а не тільки тимчасового погодження, бо в тому вони вбачають тільки марну втрату людського життя, зусиль і гроша. На запити репортерів засобів масової інформації, більшість опитуваних стверджували, що прелегенти їх в нічому не переконали своїми поясненнями, та підкреслювали своє розуміння представленої можливости, коли всі інші заходи мирного полагодження цієї кризи не дадуть бажаних успіхів.

В основному, представники Уряду президента Билла Клінтона не зуміли здійснити своїх плянів і здобути підтримку пересічного громадянина.

Схоплено осібняків з антраксом

Лас Вегас, Нев. — Тут у четвер, 19-го лютого, агенти ФБІ затримали двох чоловіків і оскаржили їх у посіданні небезпечного біологічного токсину (отруйна білкова речовина, що її утворюють головним чином мікроорганізми, а також деякі тварини і рослини). Припускають, що токсин знайдений в авті затриманих, є антракс, який є дуже небезпечною та отруйною речовиною, а зокрема в руках нефахових осіб. Беручи до уваги інформацію невідомої особи, агенти ФБІ стежили за діяльністю згаданих підозрілих чоловіків упродовж цілого дня в середу, 18-го лютого, коли то вони, на думку агентів, готовилися випробувати згаданий токсин у підміській медичній клініці.

Один із затриманих чоловіків — Леррі Вейн Геррiс з місцевости Ленкастер в Огайо, по професії мікробіолог і колишній член екстремного правого угруповання Арійської нації. Минулого року він визнав себе винним, коли його оскаржено у шахрайстві під час нелегального купна бактерій бубонної чуми у 1995 році.

Бовві Сіллер, керівник бюра ФБІ у Лас Вегас, підтвердив існуюче підозріння, що токсин у посіданні затриманих це антракс. З уваги на це, військові експерти підсилені їхніми фаховими колегами з ФБІ забрали авто затриманих до недалекої летунсько-військової бази Неллис для дальших дослідів і аналізи. Хоч слідчі стверджують, що підозрілі, як виглядає, намагалися створити прилад для застосування своєї біологічної зброї масового винищення, то немає доказів будь-яких конкретних плянів для виконання цього.

Державні слідчі у зізнаннях Л. Герріса з минулого року натрапили на його розповідь про пляни випробувати бубонну чуму на одній із підземних зупинок Ню Йорку, що відразу викликало неспокій серед мешканців.

Одначе аналітики починають доходити до цікавих висновків з приводу цього епізоду, який так вигідно став якраз тепер, коли Президент намагається здобути підтримку громадськости для можливого військово-збройного удару на Ірак.

"Громада" пропонує організовану опозицію

Київ (УНІАР). — Народні депутати України від партії "Громада" Юлія Тимошенко та Олександер Ільяшкевич внесли на розгляд парламенту в порядку законодавчої ініціятиви проєкт закону про організовану політичну опозицію в Україні.

На думку авторів проєкту, цей закон "у співвідношенні з новим порядком виборів до парламенту України за змішаною системою має на меті сприяти чіткому політичному структуруванню партій і блоків, встановленню відповідальности перед суспільством за висунуті програми та їх здійснення". Необхідним елементом такої системи є, на думку Юлії Тимошенко та О. Ільяшкевича, чітко поставлений механізм парляментарної більшости і парляментарної опозиції.

Окремий розділ цього законопроєкту присвячено складові та структурі "опозиційного Кабінету Міністрів України". Також визначається статус позапарляментарної опозиції і здійснюваної нею діяльности.

Вкладники вимагають грошей

Київ (УНІАР). — Національний Банк України закликав прокуратуру тимчасово зняти арешт з майна концерну "Денді" з метою повернення громадянам їхніх вкладів. Фахівці НБУ підрахували, що продаж частини майна дозволить концернові розрахуватися з 3, 000 вкладників банку "Денді". Проте, у НБУ вважають, що маніпулюючи обдуреними людьми, банк "Денді" сподівається повернути ліцензію і отримати кредит.

Керівник пресової служби НБУ Микола Рікберг висловив певність, що розрахуватися з вкладниками можна тільки одним шляхом: продати майно концерну "Денді" та банку "Денді". Бльокування кореспондентського рахунку банку "Денді", як повідомило українське телебачення, здійснено з огляду на ризиковану кредитову політику та позачергові розрахунки банку із окремими банками. НБУ також розглядає можливість припинення діяльности банку "Денді".

За словами працівників банку "Денді", рішення НБУ про відкликання ліцензії та бльокування рахунку стало для них повною несподіванкою. Та все ж вони сподіваються, що НБУ перегляне своє рішення задля поліпшення ситуації та надання банкові змоги розрахуватися з вкладниками.

Прийнято технологічні пропозиції про перебудову саркофагу

Славутич (УНІАР). — 18-го лютого тендерна комісія приймала документи представників трьох консорціюмів, які виявили бажання стати консультантом у здійсненні проєкту перетворення чорнобильського саркофагу на екологічно безпечну систему.

Проєкти представили відомі фірми ЗСА, Німеччини та Бельгії. Тендерну комісію очолює заступник міністра енергетики України Геннадій Ярославцев, а її склад, за міжнародними вимогами, тримається в таємниці.

На розгляд тендерної комісії прийнято технологічні пропозиції, а після того, як вони будуть опрацьовані і в результаті таємного голосування визначено кращий проєкт, члени тендерної комісії змушені будуть ознайомитися з фінансовими пропозиціями цих фірм. Тобто саме тоді стане відомо, скільки коштує кожен з проєктів.

Голова тендерної комісії запевнив, що переможець буде відомий вже через місяць.

А. Бриттан втілює в життя задум озвучення клясичного німого фільму

Парсиппані, Н. Дж. (Г. Колесса). — Кожен з нас має у житті якийсь задум і мріє про його втілення. Для українсько-американського диригента і скрипаля Адріяна Бриттана таким задумом було озвучення клясичного німого фільму у концертовому виконанні, „наживо", за допомогою високоякісної музики на рівні опери.

А. Бриттан працює з Молодечою оркестрою Ню Джерзі над озвученням німого фільму (фото Богдана Хомута).

Як повідомляла наша газета, у вересні минулого року А. Бриттан став головним диригентом і мистецьким керівником Молодечої оркестри Ню Джерзі. Для цієї організації минулий рік приніс ще одну зміну — завдяки підтримці стейтової Ради мистецтва, місцевої громади, комерційних компаній та окремих меценатів, спеціяльно для оркестри побудовано новий музичний центр в Ню Провіденс, Н. Дж., з просторими приміщеннями для зайнять та модерним устаткуванням. Відзначення цієї радісної події А. Бриттан сполучив із втіленням в життя свого задуму — озвученням німого голлівудського фільму "Flesh and the Devil" — „Тіло й Сатана", головні ролі в якому грають Грета Гарбо і Джан Ґілберт.

— Кінострічка була створена у 1927 році, — говорить А. Бриттан під час інтерв'ю. — Музику до нього у 1982 році написав сучасний нюйоркський композитор Карл Дейвис, уже відомий автор музики і до інших німих фільмів — таких, як „Наполеон", „Бен Гур" та відомої кінострічки Чарлі Чапліна „Вогні великого міста", завдяки яким здобув схвальні рецензії критиків і заслужену опінію пропагатора німих фільмів.

— Партитура до "Flesh and the Devil" — насиче-

(Закінчення на стор. 3)

В ОАЕ засуджено на смерть громадянку України

Київ (УНІАР). — 15-го лютого суд міста Дубейц в Об'єднаних Арабських Еміратах виніс смертний вирок громадянці України Тетяні Жолобовій, яка 24-го грудня 1996 року вбила з метою пограбування громадянку Узбекістану.

За словами начальника Управління країн СНД Володимира Солов'я, керівництво Об'єднаних Арабських Еміратів не дозволяє втручання у їхнє судочинство представників інших країн і вважає такі спроби втручанням у внутрішні справи країни. Проте є підстави розраховувати, що цей вирок буде пом'якшено. Консульське управління амбасади України в ОАЕ готує касаційне подання до судових органів цієї арабської країни.

В Україні

(З інформацій УНІАР)

НОВИЙ КОМАНДУВАЧ НГУ

КИЇВ. — Президент України Леонід Кучма своїм указом призначив генерал-майора Олександра Чаповського командувачем Національної Гвардії України. О. Чаповський народився 1951 року на Львівщині. У 1971 закінчив Київське вище танкове технічне училище. Служив на різних постах, від заступника командира танкової роти з технічної частини до заступника командира армійського корпусу.

"ГАЛИЧИНА" СПІВПРАЦЮЄ З ЯПОНЦЯМИ

ДРОГОБИЧ, Львівщина. — Японська корпорація "Ніссьо Іват" підписала угоду про співробітництво з акціонерним товариством Нафтоперероблюючий комплекс "Галичина". Згідно з документом, японці нададуть українській стороні кредит в розмірі 236 мільйонів доларів з терміном погашення 14 років. Ці гроші передбачено використати на модернізацію підприємства, після якої воно перейде на випуск екологічно чистої бензини Аі-95.

ДЕ ВИБОРИ, ТАМ ІНТРИГА

КИЇВ. — "Вибори в Києві — суцільна інтрига, яка закручується на вищому щаблі державної влади", — заявив народний депутат України, член громадського об'єднання "Ми" Володимир Бондаренко на презентації кандидатів на пост голови Київської міської адміністрації та депутатів Київської Міської Ради. Враховуючи невизначенність щодо проведення виборів київського міського голови, об'єднання "Ми" має двох кандидатів: перший — офіційно заявлений претендент, колишній міністер юстиції Сергій Головатий; другий — Володимир Бондаренко, кандидат на депутата, який претендуватиме на цей пост у тому разі, якщо посадника обиратиме Київська Міська Рада. Представляючи 67 кандидатів на депутатів Київської Міської Ради від об'єднання "Ми", С. Головатий зазначив, що кандидатів підібрано за командним принципом, який полягає в забезпеченні функціонування ради на належному професійному рівні. Більшість кандидатів мають досвід праці, оскільки вже були депутатами дві каденції.

ПЛАТНЯ ЗА ПІВРОКУ: 200 ГРАМІВ СИРУ І 300 ГРАМІВ МАСЛА

ПОЧАЇВ, Тернопільщина. — Вчителі Почаєва звернулися до Центральної Профспілки Працівників Освіти зі скаргою на місцевих урядовців, які замість платні за півтора року видали їм одноразову допомогу: 200 грамів сиру і 300 грамів масла. Викладачі страйкують від листопада минулого року, вимагаючи зароблених грошей. За даними профспілки, у 14 областях України вчителям не виплачують зарплату ще з 1996 року. Страйки тривають у школах Кіровоградської, Хмельницької і Тернопільської областей, а також у Ялті і Херсоні.

УРЯДОВЦІ ОПТИМІСТИЧНІ ЩОДО ЕКОНОМІКИ

КИЇВ. — Цей рік в Україні може стати початком економічного зростання, оголосили 18-го лютого урядовці на засіданні Кабінету Міністрів. Цю оптимістичну прогнозу вони пояснюють тим, що торік вперше за всі роки незалежности в Україні зменшилися темпи спаду виробництва — вони становили 3.2 відс. До цього спад сягав 13 відс. Урядовці відзначили, що багато галузей почали працювати краще, але не всі: харчова, машинобудівна та легка промисловість ще у великому застої. За відносної стабілізації виробництва впродовж минулого року не зменшилася заборгованість у платнях і пенсіях. Основна причина, як сказав міністер фінансів Ігор Мітюков — недонадходження до бюджету біля 6 блн. гривень. Однією з причин гальмування економічного зростання у Кабінеті Міністрів вважають недостатню законодавчу базу. Парлямент, за словами прем'єра Валерія Пустовойтенка, мав би допомагати Урядові, а не тільки критикувати його. На засіданні повідомлено про створення спеціяльної групи, яка випрацьовуватиме соціяльно-економічну програму на 10 років.

НА ЧАЕС ПОРУШЕНО КРИМІНАЛЬНУ СПРАВУ

СЛАВУТИЧ. — Слідче управління Київської области порушило кримінальну справу у зв'язку з розкраданням товарно-матеріяльних цінностей на Чорнобильській атомній електростанції. Від березня 1996 року у Славутичі функціонувало підприємство „Укран", яке займалося посередницькою діяльністю між ЧАЕС і споживачами електроенергії. В результаті низки проведених взаємозаліків на адресу фірми надійшло продукції понад мільйон гривень, однак 602,000 з них пізніше зникло.

У СВІТІ

ПІД ТИСКОМ РОЗГНІВАНИХ ветеранських угруповань, офіційні чинники Канадського музею в середу, 18-го лютого, покинули свій плян зробити виставку про голокост постійною частиною Національного воєнного музею. Голова Канадського музею цивілізації, котра також відповідає за Національний воєнний музей, заявила, що для постійної виставки про голокост буде окреме приміщення. Канадські угрупування запротестували після того, як довідалися про пляни включити виставку про голокост у нових приміщеннях, призначених виключно для поширення Національного воєнного музею. Ветерани заявили, що вони підтримують думку про потребу постійної виставки присвяченої голокостові, але уважають, що її місце не є у музею присвяченому воякам Першої і Другої світових війн, місія і завдання котрих не мали жодного відношення до голокосту.

В АМЕРИЦІ

ПРОДОВЖ ОСТАННІХ ДЕВ'ЯТЬОХ років журнал „Ю.С. Нюз енд Ворлд Репорт" раз в рік друкує клясифікацію університетів в Америці та зразки їхніх програм з окремих ділянок. Досі університети країни не приписували великої вартости тій клясифікації та уважали її не вартою жодної уваги. Одначе на пресовій конференції в цій справі у середу, 18-го лютого, в Ню Йорку принаймніше 10 університетських деканів своєю поведінкою та заввагами дали до зрозуміння, що так справа більше не представляється. Памела Генн, декан правничої школи при Дюк університеті, публічно заявила, що ці клясифікації значно впливають на можливих майбутніх студентів і їхні рішення до якого університету їм вносити свої аплікації. Вона підкреслила, що ці клясифікації читає значна кількість громадськости, а це більше з них беруть ту клясифікацію за підставу своїх рішень.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280 Parsippany, N.J.07054

Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510. UNA Fax: (973) 292-0900

Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices.

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і грошові перекази виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли.

Головний редактор: Зенон Снилик

Soyuzivka UNA Estate: 216 Foordmore Rd., Kerhonkson, NY 12446 (914) 626-5641, Fax (914) 626-4638, e-mail: fqsst@aol.co

"Вакуумна бомба" над НАТО?

Видатний італійський фізик і математик минулого Еванґеліста Торрічеллі ввійшов в історію, насамперед, завдяки тому, що довів існування атмосферичного тиску, винайшов ртутний барометер і першим сказав про можливість утворювати т. зв. торрічеллеву пустоту, яку для зручности назвали вакуумом. Продовжувач наукових ідей Галілея, Е.Торрічеллі, мабуть, навіть не припускав, що через кілька століть людство змайструє грізну бомбу, яку назве вакуумною.

Виглядає, що однофамілець (а можливо й нащадок) видатного вченого, сенатор Конґресу ЗСА зі стейту Ню Джерзі, демократ Роберт Торрічеллі зібрався підірвати подібну "бомбу" над плянами поширення НАТО. В цьому йому допомагають сенатор з Пенсильванії Арлен Спектер та інші співавтори проєкту резолюції Конґресу про пригальмування прийняття до Північно-атлантійського оборонного союзу Польщі, Чехії та Мадярщини. Ініціятива Р.Торрічеллі викликала справжній переполох у певної частини засобів масової інформації. І це природно, бо надто багато затрачено зусиль країнами-кандидатами для вступу в НАТО та, якщо "бомба" Р.Торрічеллі спрацює, в не меншій мірі можуть розладнатися в зв'язку з цим їх пляни на майбутнє.

Ініціятива Р.Торрічеллі може видатися парадоксальною, якщо згадати, що в передвиборчих баталіях 1996 року, завойовуючи собі симпатії, а з ними, звичайно ж, і голоси виборців, кандидат на майбутнього сенатора однозначно виступав за поширення НАТО. Між іншим, тоді його чи не найбільше фінансово й політично підтримала польська громада стейту, і тому зрозумілі сьогоднішні її образа й дорікання сенаторові за невдячність і закиди йому в зраді виборців. Що ж спонукало Р. Торрічеллі на 180 ступенів змінити свою думку? Якими причинами пояснюється сьогоднішнє становище сенатора та його однодумців щодо поширення НАТО?

Головна причина, виявляється, в тому, що сьогоднішні претенденти на вступ до згаданого оборонного союзу — Польща, Чехія та Мадярщина — мають виконати вимоги жертв голокосту, котрі ще перед Другою світовою війною викупили в цих країнах забезпечення на життя. Сам Р.Торрічеллі назвав продаж напередодні війни забезпеченевих поліс жидам одним з найбільш зрадливих злочинів, скоєних згаданими державами над жертвами голокосту. Тож тепер, на думку американських законодавців, перед тим, як Польща, Чехія та Мадярщина будуть прийняті до НАТО, їх уряди повинні створити спеціяльні фонди, з яких виплатять всі квоти, що належаться жертвам нацистських злочинів чи їх спадкоємцям. Як відомо, майно передвоєнних забезпеченевих фірм після війни перебрали комуністичні уряди згаданих країн.

Можна зрозуміти сьогоднішніх поляків, чехів та мадярів, які тепер мають відповідати як за злочини німецьких нацистів, так і діяльність своїх попередніх комуністичних урядів: ситуація, що склалася в результаті несподіваного ходу Р. Торрічеллі, для цих народів більш ніж неприємна; так довго очікуваний та бажаний вступ названих країн до НАТО може опинитися під загрозою відсунення на невизначений час, а старання, яких доклали країни-кандидати, виконуючи головні вимоги, що до них ставилися попередньо, Р. Торрічеллі можете звести нанівець.

Згаданим проєктом резолюції Конґресу ставиться вимогу, щоб сьогоднішні уряди названих трьох країн встановили процедуру, котра дозволила б претендентам отримувати компенсації з утворених спеціяльних фондів. Дебати навколо проєкту Р.Торрічеллі починають загострюватися. Але, чого й можна було сподіватися, намірам ініціяторів проєкту пов'язати пляни поширення НАТО з виплатою згаданих забезпеченевих компенсацій протиставиться Білий Дім. Представники Адміністрації Президента Билла Клінтона заявили, що звернуться до законодавців зі спеціяльною заявою. Американський Уряд свідомий того, що згадана плянована резолюція Конґресу може бути оцінена як порушення суверенности країн, котрі щойно вийшли на дорогу демократичного розвитку та, між іншим, у цих країнах можуть розгорітися протисемітські настрої. Чи спрацює "бомба" Р. Торрічеллі, покаже час. Однак загроза створення вакууму над поширенням НАТО стає досить актуальною.

Петро Грицак

ВЕСНА НАРОДІВ — 150 РОКІВ ТОМУ

Українська справа вийшла на арену світової політики, в модерні часи, перший раз під час революційних подій в Австрії у 1848 році, знаних також під назвою Весна народів. Після Віденського конґресу, що остаточно упорядкував — так здавалося — Европу після наполеонівських воєн, консервативні уряди старалися утримати існуючий стан речей якнайдовше, головно на користь великих землевласників і королівської влади в Австрії, Франції та Прусії. Тим часом загальне поширення освіти та покращення добробуту серед широких народних мас, започаткування індустріялізації вкінці довели до революційних вибухів. Так, при кінці лютого, прийшло до революції у Франції, де проголошується республіку. Кілька днів пізніше вибухає революція в Австрії, у столичному місті Відні, де 13-го березня резиґнує зненавиджений народом прем'єр-міністер К. Маттерніх. Негайно таки починають рухатися у Львові поляки, утворюють якийсь свій комітет, а українці, ще тоді знані як „русини", також засновують свою Головну Руську Раду, 2-го травня, як конкурентційну, паралельну організацію в боротьбі за політичні права свого народу.

Становище в Галичині

Ситуація в Галичині була тоді надзвичайно складною, адже йшлося про провінцію імперії, яку господарювання польських панів довело до скрути і злиднів, зробило чи не найбіднішою провінцією цілої Австрії. Реформи цісаря Йосифа II ще 66 років перед тим скасували кріпацтво — селяни стали підметом цивільного права, — але ще залишилися неприємні обов'язки панщизняних робіт. Мимо того, що австрійська влада намагалася їх обмежити до „тільки" 30 днів на рік, польські пани вимагали від селян 5-6 днів на тиждень безплатної панщизняної праці. Ці відносини гарно описав І. Франко в поемі „Панські жарти". Польські маґнати, одначе, вперто твердили, що в Галичині селяни не заслуговують на жодні полегші, а їх лінивство, дикість та примітивність є, властне, причиною їх убогости. Тому не диво, що ще у 1846 році вибухло в західній Галичині, коло міста Тарнова, повстання серед польських селян, під проводом ватажків Бренделя й Шелі, щоб „різати панів". Ці події широко знані як „Мазурська різня", як реакція польських селян-„мазурів" проти надуживань своїх же польських панів. Це свідчить, що панський гніт тоді у Галичині такий був нестерпний, що селяни бунтувалися навіть без різниці національности.

Тому негайне знесення панщини пропонував новий енерґійний намісник Галичини, граф. Ф. Стадіон, ще у 1847 році! Він також звернув увагу влади на існуючі антаґонізми між українцями та поляками. Коли тільки поляки виступили відверто проти цісарської влади, то передусім старалися зберегти свою домінантну позицію в Галичині, цілком іґноруючи існування українців. Але, будучи перед тим урядовцем у Станиславові, Стадіон був добре поінформований про існування українців як окремої національности, та про конечність якогось поліпшення їх долі, хоч би навіть тільки для добра австрійської держави.

Тому скасування панщини, сильно прискорене революцією, проголошено в Галичині ще 16-го квітня (на самий Великдень), добрих 5 місяців скоріше, як у решті Австрії. Про це пише І. Франко: „Ще як світ світом, не було у нас Великодня такого". Це була важлива подія для українських селян, бо робила їх вкінці вільними людьми, які мали, одначе, вже перед тим доступ до елементарних шкіл із українською розмовною мовою, що тепер ставало їм у великій пригоді. Їх закликав тодішній український провід (складався переважно із греко-католицького духовенства) до організації філій Головної Руської Ради та військових формацій — Народної Ґвардії, Національної Самооборони та батальйонів „Руських Гірських Стрільців" (для яких мати цісаря Франца Йосифа, Софія, навіть власноручно вишила хоругву). Самозрозуміло, вони стали виразно по стороні австрійського уряду. Це тому, що „революційні" сили в Галичині та на Закарпатті підтримували польських дідичів та мадярських маґнатів, які хотіли дальше тримати наш нарід у неволі, в дусі XVII ст., маскуючися, одначе, перед Европою гаслами „свободолюбних сил". Не диво, що був час навіть, відразу після революції у Франції, коли, підтримувані польськими політичними еміґрантами, проходили в парляменті довгі дискусії про доцільність інтервенції французької армії у революційній боротьбі на користь поляків. Їх тільки з бідою вдалося припинити тодішньому французькому політичному провідникові, поетові Лямартінові!

Неґативна реакція поляків

Зрозуміло, потягнення Стадіона, який радив українцям активно виступити на політичну арену, щоб прихилити публічну опінію на свою користь, викликало фанатичну, крайньо неґативну реакцію поляків: вони, не зважаючи на жодні факти, всупереч усякому здоровому глуздові вперто твердили, що нема ані окремої української мови, ані української національности. Все те ніби тільки хитро-мудро вигадав Стадіон, очевидно, на шкоду полякам — це все ідеї, які чомусь ще дальше покутують серед деяких польських кіл, що йдуть „на знищенє Русі".

З другої сторони, виступаючи як „приятель" українського народу, Алєксандр Солженіцин ще сьогодні твердить перед американцями, що Головна Руська Рада — це, властиво, була „Головна Російська Рада". Тобто він свідомо спричинює конфузію серед американців відносно термінів „руський" та „російський" в англійській мові. Не забуває при тому згадати, що в Галичині на догоду австрійському урядові, „вигадано перекручену українську мову, повну польських та німецьких слів", та що нібито сама ідея, що окрема українська мова вже існувала в історичних часах, є „недавно винайденою фальшивкою". Зрештою, подібні ідеї можна ще нерідко почути від деяких українських „академіків", не говорячи вже про подібні дискусії в російській Державній думі. Тому слід уважати, як наступне велике досягнення Весни народів, що українців (ориґінально ще „русинів") офіціяльно визнано як одну із 11 політично признаних національностей Габзбурзької імперії, включно із написами на грошах і в урядових установах українською мовою, тим надаючи їй автоматично визнаного цивілізованою державою статусу окремої слов'янської мови! Це сталося також на основі дослідів нової академічної дисципліни, славістики, із славного Віденського університету.

Наслідки Весни народів

Такі то є сьогодні ремінісценції Весни народів 150 років тому: поперше, українців визнано як окрему національність, подруге — українську мову урядово затверджено як окрему слов'янську мову, потретє — українське селянство (90 відс. народу!) звільнене від панщини, почетверте — організується перше, в модерних часах, українське військо, із власними прапорами, поп'яте — постає політичне представництво, Головна Руська Рада, перша газета, університетська катедра на українській розмовній мові і т. д.! Почалася нова фаза українського відродження, якого ніщо вже не було у стані спинити. Варто згадати, що коли Стадіон поїхав до Відня, на більш відповідальну роботу, його місце зайняв А. Ґолуховський, поляк. Однією із його перших ініціятив було скасування українських військових формацій. Використовуючи наївність чи поблажливість нового цісаря, Франца Йосифа, А. Ґолуховський робив, що тільки міг, щоб пошкодити українцям чи щоб їх навіть цілком знищити і допровадити до майже 100-процентової домінації поляків у Галичині.

Одначе, вище згадані реформи, а спеціяльно поширення освіти серед українців, деяке зростання матеріяльного добробуту в Галичині та загальна політична ситуація в Австро-Угорщині унеможливили полякам їх наміри „на знищення Руси", й сьогодні „маємо те, що маємо". Але польська рецепта „пусць русіна на русіна", широко практикована, все ж дуже зашкодила українцям у Галичині. Разом із міжнародною військовою поміччю, яку у 1918-19 роках поляки зуміли собі зорганізувати, можна сьогодні сказати, що все це причинилося до спізнення української незалежности на більше, як 70 років, та також довело до великих людських жертв українського народу, культурних і господарських втрат. Якби під час Весни народів було більше співпраці, ніж протистояння обох народів, то сьогодні й українці, й поляки були б напевно в багато кращому матеріяльному й культурному становищі. Хто в тому більше завинив? Безперечно, ті що мали (як тоді вони думали) владу та багатства у своїх руках, а не хотіли ними поділитися.

Тим часом у „тюрмі народів", Росії, де не було Весни народів, справа вирішення статусу української мови затягнулася аж до 1905 року, коли їй надала російська Академія Наук, у великодушному рішенні „на правах рукопису", права „наріччя" російської мови. Тодішній чільний російський мовознавець А. Шахматов пізніше пошкодував навіть з такого куцого рішення. А арґументи в Україні деяких „мовознавців" проти повернення до колишнього „академічно-

(Закінчення на стор. 3)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про нашу другу Олімпіяду

Скоро проминуло чотири роки і ми знову, як в 1994 році, сидимо тепер кожного дня, вдивляючись у телевізійний екран і шукаючи за нашими змагунами на XVIII зимовій Олімпіяді в Японії.

На жаль, як досі, рідко можна дошукатися українських змагунів і навіть на дефіляді під час відкриття американські телевізійні станції показали лише мигцем українську делеґацію, бо ж маємо того „пеха", що літера „У" стоїть поруч іншої, важнішої, а це З'єднаних Стейтів Америки. Але все ж якось радісно було нам на серці побачити наш прапор і довгі ряди учасників Олімпіяди.

У всі ці дні, що прийшли після відкриття, ми шукали пильно за українськими змагунами в акції, з таким самим зворушенням, як перед чотирма роками і з цілого серця бажали їм успіхів, хоча знали від початку, що українські змагуни не мають багато можливостей до перемоги, бо для них зимові спорти, як заявив провідник групи Валерій Борзов, не завжди доступні через кліматичні умовини. А все ж з невідомих причин, читаємо у звідомленні ред. Романа Вороновича з Києва в „Українському Тижневику", що Україна делеґувала на зимову Олімпіяду 56 змагунів і „тільки" 47 тренерів. Як взяти до уваги, що до хвилини, коли пишемо ці рядки, Україна здобула лише одну медалю і це срібну, а ще й знову завдяки жінці у змаганнях доволі рідкого зимового спорту — біятлону, то можна при цілому патріотизмі та захопленні, що Україна є заступлена вже вдруге на зимових Олімпійських Ігрищах поставити тихе питання „чи оплатилася шкіра за виправу"?

Але може наші спортові коментатори думають інакше, тому слід мені із моїм питанням шукати іншої відповіді та позитивних сторін цієї численної репрезентації, а передусім надіятися до кінця, що може однак...

Тому кожного вечора „релігійно" сиджу при телевізійному апараті, в якому показують не лише перебіг змагань, даючи наголос на американських змагунів, але також багато різних додаткових ремінісценцій, розмов з різними першунами минулих зимових Олімпіяд та світлини з їхнього життя.

Була нагода побачити і „нашу-не-нашу" Оксану Баюл і дещо здивуватися величезною зміною у її вигляді та говоренні. Ця картина спонукала мене погребатися у старих архівах і знайти не лише репортаж з 10-го березня 1994 року про бенкет і зустріч з тодішнім президентом України Леонідом Кравчуком, але також в ньому ряд світлин, на одній з яких покійний вже організатор бенкету Зенон Бабюк вручає О. Баюл чек на 10,000 дол., а на другій бачимо скромну молоденьку дівчинку, якою була О. Баюл. У репортажі пишу як вона більше може від Президента України була на тому вечорі в осередку уваги, коли до неї стояла цілий час черга різних осіб з проханням про автограф чи розмову, як отримала вона ще і дуже цінний дарунок від підприємця Юліяна Бачинського. Навіть Президент у своїй промові окремо підкреслив важливість успіху Оксани із здобуттям золотої медалі для України, що поставило нашу державу на рівні із іншими.

Ось такий був успіх нашої першої зимової Олімпіяди, про який ми з такою радістю та гордістю писали, у цій самій рубриці.

Але за чотири роки Оксана не принесла слави Україні і не виступає вона в Японії у синьо-жовтих красках на льоду. Може і добре. Може не слід нам усім було так ентузіястично її приймати та радіти одним вивченим нею з трудом привітом „Слава Україні". І може не слід було її так гойно обдаровувати та пригортати до себе, коли в неї не було ніякого сантименту до України.

Але тепер, на нашій другій Олімпіяді, маємо аж 56 змагунів і навіть коли вони не повернуться домів із золотими, срібними чи бронзовими медалями, вони були в Японії як представники вільної української держави і такими записалися в історію міжнародного спорту на завжди. Надіймося, що вони не заплямлять так, як Оксана, цього прапора, під проводом якого маршували на спортовій площі Наґано.

О-КА

Арідна Стебельська

Книжка у століття письменниці

У Торонто в 1997 році вийшли друком „Вибрані твори" Меланії Кравців — у столітній ювілей письменниці.

Поява „Вибраних творів" Меланії Кравців у Канаді, на дуже доброму папері, в твердій обкладинці із незвичайно естетичною обгорткою (це кольорова репродукція олійного портрету авторки, робота її дочки, Дарії Кравців-Ємець, твір високомистецький, в особливому лірично-імпресіоністичному стилі) самою естетикою звертає на себе увагу. Але, вглибившись у зміст цієї книжки, читач переконується в її справжній вартості.

З'являються в друку книжки почитні, сприйняті радісно читачами, потрібні. Але є книжки конечні. „Вибрані твори" Меланії Кравців можна зачислити до всіх згаданих категорій. Перед нами — твори української прози середини XX ст., які напевно увійдуть в українську літературу як клясичні.

Твори Меланії Кравців вже бачили світ. На еміґрації появилася її „Дорога" (роман), а опісля збірка оповідань „Калейдоскоп". В минулому році вийшла друком в Україні „Дорога". У цьому останньому виданні в Канаді, окрім раніше публікованих творів, появились і ті, що бачили світ лише у періодичних журналах, та один з рукопису.

Читаючи твори Меланії Кравців, людина зазнає дивного почуття: хочеться читати далі і далі, хоч сюжет міняється і, як дійде до останньої сторінки, стає жаль, що це остання. Тому можна зачислити це видання до появ не тільки почитних, але й сприйнятих читачами з любов'ю. Та цього мало. Ця книжка потрібна читачеві — і тут, на еміґрації, і там, в Україні. Твори Меланії Кравців — це документ епохи, часу між двома світовими війнами, Другої світової війни та перших повоєнних років. Хоч це не є спомини, всі події будовані на правдивих фактах, а персонажі змальовувані з живих людей. Є теж твір, в якому персонажі названі своїми іменами.

Критика по-різному сприймає мистецькі твори. Найсправедливішим, на нашу думку, є підхід „Псевдолонгіна" чи „Великого Невідомого" (це ім'я дав йому Чарлз Болдвин), автора трактату „Про високе", що жив, правдоподібно, в III сторіччі по Христі. Той „Великий Невідомий" шукав у творах літератури в першу чергу чогось невловимо „високого", „взнеслого", шляхетного. На його думку, твір технічно досконалий, без однієї помилки, але без тієї „душі", без того „високого", не має мистецької вартости. Зрозуміло, що твори чи Мікеланджело Буонаротті, чи Бетовена, чи Шекспіра безсмертні саме через те „високе", ту глибінь емоцій і силу духа.

В творах Меланії Кравців багато елементів хвилюючих, які її підносять до вершин ідейности і психологічної сили. Отже, сила. Літературну силу вона осягає, будуючи контрасти характерів та ситуацій. Обсервація життя, увага до психологічних тонкостей творить її героїв живими, правдивими. Впроваджений де-не-де гумор (наприклад, сцена з бджолами в другій частині роману „Дорога") дає читачеві потрібний віддих, щоб прийняти трагічні моменти як закон життя, закон перемоги добра над злом.

Отже — тут є оптимізм. Трагічний оптимізм, бо не може добро перемогти без жертви. І це є те взнесле почуття справедливости, рівноваги всесвіту. Те взнесле почуття любови до ближнього і готовости до самопожертви, що йому ім'я — героїзм. Цей героїзм часом видимий („Дурний Федьо", „Юда"), а часом майже невидимий, захований у заплющених очах та непорушній руці матері („Дорога");

Хвилювання, почування, емоції. Вони наростають, і з'являються несподівані, вражаючі розв'язки („Дурний Федьо", „Юда", „Прокурор Найда", „Чудо", „Немезіс", „Подзвінне", „І в мене був сердешний друг", „Перміт"...). Ми таке зустрічали в творах Василя Стефаника. Стефаник потрясаюче представив українського селянина. Зробив його ще більш реальним покутською говіркою. У Меланії Кравців інтеліґенти і селяни Галичини 30-их, 40-их та 50-их років говорять тією мовою, якої вже тепер не почуєш. Ще сільські діти, зустрівши дорослу людину, здоровлять словами: „Слава Ісусу Христу!". Ті всі люди — живі, правдиві, воскреслі. А несподіване закінчення уведено майстерно, і тому деякі твори Меланії Кравців — це новелі „пар екселянс".

І в її творах живуть не тільки люди. Живе вся природа. Деякі описи природи такі повні звуку і барви, що є справжньою поезією із імпресіоністичним звучанням. Особливо в романі „Дорога" ми зустрічаємо такі описи української природи, підсилені невимовною любов'ю до рідної землі. Ось уривок із початку третьої частини „Дороги", (стор. 188-189):

„...Минають її стада корів з малим босоногим пастушком, що здивовано, роззявивши рота, дивиться на чужу паню.

Проходить біля неї з безсмертним „Слава Йсу" на вустах, і Марія всміхається до нього як до рідного брата.

(Закінчення на стор. 3)

Земля таки кругла

До полетів у космос світ потроху звикає. Теоретично. Практично ж — кожен хотів би зазирнути у той загадковий світ. Якщо не самостійно, то хоча б допомогою чиєїсь розповіді.

Нещодавно Україна заявила про себе, як космічна держава. У 16-денному сумісному американсько-українському польоті в космічному кораблі ЗСА „Колумбія" разом з першим космонавтом незалежної України полковником Леонідом Каденюком побували також її прапор і гимн.

Зрозуміло, що політичне значення події дуже велике. Але не тільки через це зали в Чикаго, Клівленді, Філядельфії, Х'юстоні, Ню Йорку, Ньюарку, — скрізь, де побував на зустрічах український космонавт разом зі своїм дублером, космічним інженером, д-ром Ярославом Пустовим та дружиною Вірою (вона працює перекладачем в Космічному центрі) і сином, були переповнені, як кажуть, і старими і малими. — Чи скоро будуть можливими полети на Марс? Як можна стати космонавтом? — сяяла очима дітвора. — Якими є космічні перспективи України? Що було найцікавішим у полеті? — статечно питалися старші.

Україна давно зайняла своє місце в освоєнні космосу. Українцями були Юрій Кондратюк (першим прорахував відстань до плянет) і Кибальчич — запропонував ідею мандрівки в космос. Здійснив її генеральний конструктор, житомирянин Корольов. Четвертим космонавтом став Павло Попович з Узина на Київщині. Одним з найбільших у світі є завод по випуску ракет-носіїв у Дніпропетровському. Україна має власне космічне агентство, загін космонавтів (складається з 4 осіб, одна з яких — жінка) і нарешті — першого космонавта, що побував у полеті.

Перший космонавт незалежної України Л. Каденюк узяв з собою в політ Шевченкового „Кобзаря" і касети з українськими піснями. — Після вечора пісні у виконанні Дмитра Гнатюка, Софії Ротару і талановитої молоді, мої американські колеги зацікавилися вивченням української мови, і я став чути від них „добраніч" або „смачного", — посміхається космонавт.

Льотчик-випробовувач за професією, Л. Каденюк — родом з Чернівців на Буковині. Для здійснення своєї „космічної мрії" він тренувався 21 рік (на думку Ярослава Пустового, це рекорд відданости своїй справі, гідний занесення в Книгу рекордів Гіннеса). Улюблений вид спорту — біг 5—10 км. Закінчив Вищу Чернігівську авіяційну школу, Московський інститут авіяції. Навчався в Центрі вишколу космонавтів імені Юрія Гагаріна, має ступінь магістра. У космічному кораблі, що летів зі швидкістю 17 тис. миль на годину (25 швидкостей звуку, перша космічна можливість) Леонід узяв участь у біологічному експерименті. Зараз група з 16-ти українських і 6-ти американських вчених досліджують вплив гравітації на рослини. Власне, участь у полеті Україна взяла також своїми технологіями. Має досить добрих наукових розробок і на майбутнє. Вже тепер, поки власних коштів у державі недостатньо (за політ у „Колумбії" було заплачено бартером), може надавати їх для участи у спільних міжнародних програмах. Ось і зараз вона підписала умову про участь у програмі „Сілонч", суть якої в тому, що корабель може стартувати з моря чи океану.

Також влітку буде запущено перший блок Міжнародної космічної станції. Можливо, вона стане початком марсіянської програми, яка вже існує. Але потрібні величезні гроші, участь багатьох країн на її здійснення. Так як питання Марсу дуже цікавило слухачів, космонавти детальніше розповідали про труднощі, пов'язані з таким полетом. По-перше, тому, що Марс обертається навколо своєї осі і весь час знаходиться в інших місцях, летіти до нього найкраще раз на два роки (тоді, коли він найближче). По-друге, летіти з існуючою нині швидкістю треба більше року. Знову-таки, рік-півтора чекати там (поки знову Земля буде ближче) , і потім півроку летіти назад. Ще більшою є проблема адаптації екіпажу (який має бути там рік) до гравітації Марса. Треба збудувати там станцію, бо, наприклад, регабілітація після полету на Землі бере дуже багато зусиль медиків. Кожен космонавт переносить її по-своєму. Л. Каденюк відчував сильний приплив крові до голови, важкість у ногах, але пристосувався до земних умов самостійно, без медичної допомоги. Існує також питання палива. Проте все це, запевнили космонавти, розробляється.

Відповіді на запитання були найцікавішою частиною зустрічей. Найважчим у полеті для полковника Каденюка був старт.

Двигуни в ту мить ревуть унизу, немов вулкан, корабель трясеться. Проте звук швидко лишається далеко внизу. До того ж навантаження на „Колюмбії" було тільки 3,5 одиниць, а в центрифузі на землі, і в інших кораблях космонавт уже зазнава в 9 одиниць. — Мої переживання перед полетом були мінімальні. Більше я хвилювався перед розмовою з Президентом України напередодні старту, — зізнається він.

Як стати космонавтом? Вимоги звичайні, як до цивільних льотчиків: добрий зір, відсутність всяких каменів і виразок. В Америці медкомісія — всього 2 дні. В Україні, де не враховується досягнення новітньої техніки, умови є такими ж жорсткими, як 35 років тому (медичний відбір в колишньому Союзі тривав 2 місяці).

Найдивовижнішими космонавт назвав стан невагомости і фарби космосу, які неможливо передати на Землі. — Перше, що я зробив в орбітальному полеті, — сміється космонавт, — це „підплив" до ілюмінатора і подивився на Землю. Маємо тепер перше незалежне українське підтвердження, що вона кругла.

В Америці космонавти не почувалися відірваними від батьківщини. Вони також одержали багато листів від українців Канади, Австралії та інших країн. Щиро вдячні за підтримку, астронавти вважають нинішній полет не тільки черговим космічним здобутком України, але й перемогою діяспори, яка завжди надихала Україну своєю любов'ю і вірою.

Тамара Ганенко,
журналістка з України

Ще одна українська адвокатка

Стипендистка Українського Народного Союзу, Христина Марія Рак-Бравн заміжна Локасіо,

Д-р Х. Рак

завершила правничі студії в Школі права Ратгерського університету в Ньюарку, Н. Дж., зі ступенем доктора права і здала успішно адвокатські іспити в стейтах Ню Джерзі і Ню Йорк. Тепер працює в більшій адвокатській фірмі Ловенстін Сандлер в Розленді, Н. Дж.

Завдяки стипендіям Українського Народного Союзу, Христина почала студії в Ратгерському університеті в Ню Бранзвик, де студіювала політичні науки і мови: французьку (доповнюючи знання в університеті у Франції) та російську. Осягнула свій бакалаврат в 1994 році „Магна кум лявде" і була обрана до Товариства Фі Бета Каппа.

Школу Українознавства закінчила в „Рідній Школі" в Ньюарку, доповнила ці студії курсами в Українському Вільному Університеті в Мюнхені (при помочі стипендії від Фундації УВУ і Стейтової Ради УККА), та протягом п'ятьох літ вчила в цій же школі. Літом 1994 року вела успішно курс англійської мови в рамках програми УНС в Ілічівську біля Одеси. Була також членкою Пласту в Ньюарку. Українську мову знає в слові і письмі.

В часі студій в Школі права була інструктором курсу „правничого писання", очолювала Товариство міжнародного права і заснувала Товариство права інтелектуальної творчости; також була в редакційному складі журналу комп'ютерного і технологічного права. Тепер співпрацює з іншим адвокатом фірми над книжкою, темою якої є проблеми „анти-монополістичні", для Адвокатської палати Америки.

Христина з чоловіком Майклом Локасіо замешкали в Мейплвуді, є членами парафії св. Івана Хрестителя в Ньюарку (де й брали шлюб), членами „Самопомочі", а Христина є членом УНС. Її родина: батьки — Роберт Бравн і Таїсса Рак-Бравн-Волошин, сестра Роксоляна Волошин; дідо — св. п. мгр Ярослав Рак, бабуся — мгр Дора Біленька-Рак, стрийко — д-р Роман Рак.

Н. Н.

А. Бриттан...

(Закінчення зі стор. 1)

на, кольористична і дуже ілюстративна, майже оперова, яка за стилем дещо нагадує Вагнера, Чайковського й Ріхарда Штрауса, — продовжує наш співрозмовець. — Вона вдало віддзеркалює не тільки кожний рух акторів, але й їх складний внутрішній світ. Більше того — музика відображає те, що не може відобразити кінематограф. Праця над її виконанням вимагає величезної концентрації — адже музичні фрази слід синхронізувати з найменшим рухом, майже „подихом" акторів у фільмі. Це — дуже нелегка справа, коли брати під увагу, що озвучує не один інструмент, а ціла оркестра!

— Як оперовий диригент, ви теж маєте можливість порівняти процес диригування оперою і озвучення фільму — під час опери оркестра і солісти орієнтуються на руку дириґента, а тут навпаки — ви мусите орієнтуватися на акції фільму і провадити за ними 95-членну оркестру.

— Саме так. І це робить мою працю тим більше стимулюючою і цікавою. Очевидно, зацікавлені й самі оркестранти. Це, правдоподібно, перша в історії спроба молодечої оркестри озвучити серйозний повнометражний фільм з одночасним показом його на екрані, і подолати усі пов'язані з цим складности. Оркестра міститиметься на сцені й гратиме в напівтемряві при світлі дискретно замаскованих лямпадок, а в самому центрі сцени просторо простягнеться екран, який покаже глядачам чуда клясичної кінематографу...

Імпреза відбудеться у п'ятницю і суботу, 27-28-го лютого, в John Harms Center for the Arts, 30 North Van Brunt Street в Енглвуді, Н. Дж. Початок обидвох концертів о год. 8-ій вечора. Квитки можна придбати, телефонуючи на числа (201) 567-3600, або (908) 771-5544.

У суботу, 28-го лютого, на імпрезу прибуде донька виконавця головної ролі Беатріс Гілберт-Фовтейн, яка представить фільм, поділиться спогадами про батька і спостереженнями про Голливуд тих років.

New Jersey Youth Symphony
Adrian Bryttan, Conductor
GARBO
Flesh and the Devil
film with music composed by Carl Davis
performed by 95 member symphony orchestra

Афіша до концерту
(автор — Таня Кравців).

ПОДІЇ

ТУРНЕ ЛЬВІВСЬКОГО ТЕАТРУ ІМ. ЛЕСЯ КУРБАСА

Ню Йорк. — Звідси 22-го лютого ц.р. почав своє турне по ЗСА Львівський Театр ім. Леся Курбаса виставою п'єси „Маруся Чурай" в Українському Інституті Америки, 2 схід 79-та вул. Наступні вистави відбудуться: 24-го лютого в амбасаді України у Вашінгтоні („Не можу я без усмішки Івана", початок о год. 6-ій вечора), 1-го березня в Burgdorff Center у Мейплвуді, Н. Дж. („Камінний господар" — прем'єра, початок о год. 3-ій після полудня), 7-го березня — в Українському Освітньо-Культурному Центрі у Філядельфії („Маруся Чурай", початок о год. 7-ій вечора). Про наступні виступи буде повідомлено додатково. Інформації можна одержати у Хризанти, тел. (973) 763-9124.

КОСТЮМІВКА В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — Місцева Пластова Станиця влаштовує новацьку костюмівку „Червона шапочка". П'єсу ставитиметься у неділю, 1-го березня, в залі школи св. Юра. Початок о год. 2-ій після полудня. У програмі також — гри, буфет, льотерія.

Книжка у століття...

(Закінчення зі стор. 2)

Щораз густішим туманом стелиться дим над хатами села.

Марія йде ритмічним твердим кроком по українській рідній землі. Тут все своє, близьке, дороге.

Сонце, виславши свого вістуна, червоно-золотисту заграву, само по хвилині викотилося із-за далекого обрію. Поволі втрачало заспаний вигляд, позбувшись мрячного просоння, і дедалі яскравішим блиском розсипувалося по рожевих хмаринках, щоб вкінці повнотою теплих променів спити краплинки росистих трав, розхилити келихи сонних синьо-фіолетних дзвінків, оживити високі стрілисті била цвітучої діванни та розпарити запашний нектар меду в квітах, приманюючи рої бджіл.

Доспівав ранок, а з ним оживало життя. Марія, мов п'яна, вдихає холодне свіже повітря піль. З насолодою втягає носом запах диму із сільських димарів..."

В творах Меланії Кравців враження зорові часто пов'язані із слуховими, що доказує її мистецьку й музичну уяву, але часто ті „імпресіоністичні" моменти є тільки тлом глибшої, психологічної, навіть політичної трагедії. Так наповнене звуками, барвами, світло-тінями, особистим переживанням матері, та проблемами національного поневолення України і боротьби за її визволення є „Подзвінне". Ось уривок з цього твору (стор. 376):

„...На землі млявим блиском мерехтить світло невеличкої свічки, приліпленої до сухої, суковатої дошки. Примарою танцює по стінах дзвіниці тінь розгойданого дзвона, закриваючи раз-у-раз темною плямою малу, миршаву постать старої жінки. І примарою підносяться раз-у-раз вгору дві худі, спрацьовані руки, затримуючи в заціплених долонях невеличкий дрючок, прив'язаний при кінці дзвонового шнура.

Маленьке мерехтливе світло освітлює обличчя Демчихи, що у сутінку видається ще більше пооране борознами, ще більше бліде, аж синявою позначене, із ще більш запалими очима. Її обличчя, із непорушним зором зіниць, вдивленим у темноту ночі, здавалося ніби мертве, коли б не сухі губи, що безперервно щось шептали.

Бам-бам, бам-бам... — видзвонював дзвін і, розхвильовуючи свій гомін щораз ширшими колами у безмірний простір, розносив з гомоном-голосом важкі слова, що їх шептали сухі губи старої жінки:

— За тебе, Василечку, за душеньку твою, синоньку мій, за твої молоді роки, подзвінне даю. Та ж мій найстарший був, ти ж розраду і поміч мені давав, коли не стало тата. От, і взяли тебе ляхи прокляті!..."

Так Демчиха справляє подзвінне своїм трьом дітям, яким „подзвінного" не було. Найстаршого, Василя, вбили поляки. Другого сина, Степана, що теж був у підпіллі, вбили німці. А наймолодшу, Ганнусю, якої знівечений труп ще лежав у клуні, замучили большевики. В майстерний, літературний спосіб Меланія Кравців тут передає дуже важливу політичну правду історії України половини XX сторіччя: український нарід, особливо українське село, активно боролося і гинуло з рук трьох окупантів України, що її поневолювали одночасно або чергово.

Літературна мова Меланії Кравців часто переходить у поетичну мову. Деякі її твори нагадують поетизовану прозу Михайла Коцюбинського, Юрія Липи, навіть казки Івана Липи. До тієї останньої категорії можна зачислити нарис „Вічна леґенда", до інших „Ліс" та „Чудо". Твори Меланії Кравців наповнені на лише глибокими ідеями, але вони повні звуку, барви, риторичних зворотів, інколи метафор. Її зацікавлення йдуть вглибінь людського існування, етичних заломів слабких людей, стремління до висот героїзму сильних, складности політичної ситуації Европи, особливо України, завзяття тих, що себе прирекли навіть на загибіль, для здобуття української держави. Вона вірить в силу духа, в містичне з'єднання поколінь („Мементо").

Проза, поміщена в книзі „Вибрані твори" Меланії Кравців, психологічно зворушуюча, мистецьки прекрасна, а ідеологічно — конечна для сьогоднішнього читача. Щоб плекати любов до рідної землі, до рідного народу, щоб навчити з любови до України діяти, боротись і перемагати.

Книжку можна замовити, звертаючись на адресу: Marta Barabash, 209 Riverside Drive, Toronto, Ontario M6S 4A8 Canada.

НА СВІТАНКУ У ЧЕТВЕР, 19-ГО ЛЮТОГО, автобуси з доброчинними працівниками Організації Об'єднаних Націй виїхали з Багдаду, столиці Іраку. Це свого роду обережність перед можливим військово-збройним ударом ЗСА, якщо намагання Кофі Аннана, генерального секретаря ООН, полагодити існуючу кризу не будуть успішними. Польська амбасада, котра від часу війни в околицях Перської затоки заступала інтереси ЗСА у Багдаді також евакувала 10 із своїх 16 дипломатів. Залишились на місці тільки амбасадор Польщі та один із його дипломатів, котрий конкретно займається справами ЗСА в Іраку.

Весна...

(Закінчення зі стор. 2)

го" Харківського правопису дальше продовжуються по лінії „перекручення" української мови галичанами, тобто відновлення теорії „шкідництва" в українському мовознавстві, що була широко практикована у 30-их роках, за часів Сталіна. Це те саме, що сьогодні закидає галичанам Солженіцин, самозваний „приятель" українського народу.

О. Мороз...

(Закінчення зі стор. 1)

тика. На мою думку, треба робити радикальний поворот від кредитів, які забезпечують дефіцит державного бюджету до прямих закордонних інвестицій в наше власне виробництво, тоді ми заробимо гроші самі своєю працею і віддамо борги. Тому, підкреслюю, треба робити радикальні зміни в інвестиційній політиці, і взагалі, ліві будуть робити все, щоб закони працювали".

В П'ЯТУ, ДУЖЕ БОЛЮЧУ І СУМНУ РІЧНИЦЮ
відходу у вічність нашого найдорожчого
МУЖА, БАТЬКА, ДІДУСЯ, ВУЙКА і ШВАҐРА

св. п.
д-ра прав
ОСИПА ТЕСЛЮКА

заупокійні
СЛУЖБИ БОЖІ
будуть відправлені 28-го лютого 1998 р. в церквах:

св. Михаїла в Гартфорді, Конн.;
св. Климентія в Празі;
в храмі св. Володимира в Парижі.

Про молитви і пам'ять про покійного просять:
дружина — ВОЛОДИМИРА
дочки — ЮЛІЯ з мужем ДАНИЛОМ і внуком ОЛЕЖКОМ
— МАРТА з мужем АДРІЯНОМ

В пам'ять покійного складаю 200.00 дол. на ФКУ в Ґарварді.

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ім. ШЕВЧЕНКА в АМЕРИЦІ
ділиться сумною вісткою з членами й українським громадянством, що 8-го лютого 1998 р. передчасно на 55-му році життя, після тяжкої недуги відійшла у Божу вічність

бл. п.
проф. д-р
ЗЕНОВІЯ СОХОР-ПЕРРІ
дійсний член Історично-Філософічної Секції НТШ, член Управи НТШ в ЗСА, видатний науковець і автор наукових праць.

Мужеві Дейвиду, дочці Катрусі, матері Марії і сестрі Лесі Сохор-Ґрегам висловлюємо глибоке співчуття.
Вічна їй пам'ять!

УПРАВА НТШ

Ділимося сумною вісткою, що 8-го лютого 1998 р. відійшла у вічність

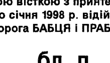
св. п.
проф. д-р
ЗЕНОВІЯ СОХОР-ПЕРРІ
автор наукових праць та численних статтей, професор політичних наук Клярк університету, дійсний член Української Вільної Академії Наук у ЗСА.

Родині покійної висловлюємо глибоке співчуття.
Вічна їй пам'ять!

УПРАВА УВАН

Ділимося сумною вісткою з приятелями і колишніми її учнями, що 19-го січня 1998 р. відійшла у вічність наша дорога БАБЦЯ і ПРАБАБЦЯ

бл. п.
ПАВЛИНА ПРОДАНЮК
з дому КУХТА
Нар. 5-го липня 1897 р. в Чернівцях на Буковині.

ПОХОВАНА покійна 26-го січня 1998 р. на цвинтарі Голливуд Гілс, Лос Анджелес, Каліф.

У глибокому смутку залишилися:
невістка — ГАЛИНА ПРОДАНЮК
внуки — ОРЕСТ і ТАРАС з дружиною
правнуки — АЛЕКСАНДРА і МИКОЛА
племінники — БОГДАН і НЕСТОР КУХТА з родинами
брат — д-р МАКСИМ КУХТА з дружиною в Букарешті, Румунія
і родина КУХТИ, РІДУШІ і ЖИТАРЮКИ в Чернівцях на Буковині.

Замість квітів, приятелі і родина зложили пожертви:

500 дол. Успіння Пресвятої Богородиці в Чернівцях;
900 дол. Св. Андрія Первозванного в Лос Анджелес;
200 дол. Різдва Пресвятої Богородиці в Лос Анджелес і
200 дол. на Товариство допомоги Україні в Каліфорнії.

Вічна їй пам'ять!

У СЕРЕДУ, 18-ГО ЛЮТОГО, чотирьох членів залоги американського бомбовика типу Б-1Б під час звичайного вишкільного лету була змушена до приземлення парашутами, всього кілька хвилин перед розбиттям і вибухом їхнього літака в Кентакі. Двох із членів залоги після приземлення дійшли до телефону та покликали допомогу, одного найдено на дорозі, а четвертий, парашут якого зачіпився на віттях дерева зазнав пошкодження голови і шиї. Всіх чотирьох відвезено до лікарні та покищо про стан їхнього здоров'я немає жодних інформацій.

Згадаймо доброго приятеля

В п'ятницю, 30-го січня 1998 року, облетіла наше місто сумна вістка, що після довгої і важкої недуги відійшов у Божу вічність на 78-му році життя видатний суспільно-громадський діяч, співак-соліст багатьох хорів св. п. Володимир Кучер.

Народився він 30-го вересня 1919 року у княжому городі Львові. Там закінчив гімназію і поступив на вищі студії на політехніку. Господь обдарував його прекрасним голосом та великою любов'ю до співу та музики, а особливо до української пісні. Вже від самої молодості співав в шкільних, студентських та церковних хорах, як також у відомому хорі „Боян".

У повному розгарі Другої світової війни В. Кучер переїхав до Відня. Поступивши на музичні студії, він відразу включився в співоче життя української громади цього міста. Стає членом хору при студентському товаристві „Січ", як також з Андрієм Гнатишиним, Іваном Задорожним та Іваном Рудавським входить в склад квартету, який завдяки добре дібраним голосам та вишколеній музикальності здобув велику популярність навіть серед віденської публіки.

В дальшій скитальській мандрівці затримується в Мюнхені, де стає членом оперного ансамблю під керуванням Богдана Пюрка виступаючи в операх „Мадам Батерфлай" та „Тоска".

В 1950 році еміґрував до Америки і поселився в Дітройті. В 1952 році одружився з Ксенею Шевчук і разом виховали троє дітей, щирих українців, з університетськими студіями. В Дітройті він вступив до Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка і як її видатний соліст-бандурист, протягом 40 літ ширив красу української пісні по цілому світі. Він став також одним з перших в ряди новоствореного хору „Трембіта", в якому відіграв велику ролю не тільки як соліст, але також як знавець репертуару хорових творів цього заслуженого хору, який протягом 25 літ служив вірно громаді.

Від першої неділі свого приїзду до Дітройту, продовж 40 років В. Кучер співав у хорі церкви Непорочного Зачаття. Його незабутнє виконання Господньої молитви „Отче наш" чи „Вірую" підносило народ у молитві до Бога.

Володимир був кращим представником нашого Львова, справжнім джентельменом. Людина доброї, лагідної, товариської вдачі. Він любив життя, любив людей, і люди любили його. Любили за його дружбу, за його унікальну краску голосу, за його готовість виступати на розвагових імпрезах, на яких не тільки співав, але також гарно гуляв. Пригадуємо, як при кожній нагоді Володимир з гітарою в руках забавляв товариство побутовими та жартівливими піснями з репертуару „Веселого Львова".

На похоронних відправах 340 приятелів і знайомих попрощали доброго громадянина, патріота, заслуженого бандуриста, співака-соліста, примірного мужа, доброго батька і дідуся, вірного сина нашої Церкви і народу.

Голос, який біля 70 літ прославляв ім'я Господнє, замовк, але ми віримо, що св. п. В. Кучер там у небесних теремах злучився з хором ангелів і буде дальше прославляти Великого Бога на віки вічні.

Хай добра американська земля буде йому легкою, а пам'ять про нього буде жити в наших серцях.

Василь Колодчин

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

З певних причин збори 287 Відд. УНС не відбулися 19-го лютого. Вони відбудуться **в середу 25-го лютого о год. 11-ій** ранку в Канцелярії УНС в Парсиппані, Н.Дж. Просимо прибути на збори. Секретар Дана Ясінська.

СУБОТА, 28-го ЛЮТОГО 1998 р.

Джерзі Сити, Н. Дж. Товариство „Українська Січ" 170-ий Відд УНС повідомляє, що Річні загальні збори відбудуться о год. 2-ій по пол. в Українському Народному Домі при 90-96 Фліт Стріт. Управа запрошує усіх членів взяти участь у цих зборах. Також відбудеться вибір делегата та заступника на 34-ту Конвенцію УНС. Після зборів перекуска. За Управу: Йосиф Зубрицький — голова, Володимир Білик — секретар.

НЕДІЛЯ, 1-го БЕРЕЗНЯ 1998 р.

Трентон, Н. Дж. Річні загальні збори 116-го Відд. УНС Т-ва „Вільні Козаки" відбудуться о год. 11:30 ранку в УНДомі при Джеремая аве. У програмі: звіти Управи, вибір нової Управи. Після Річних зборів відбудуться місячні та вибір делегата на 34-ту Конвенцію УНС. Управа Відділу.

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу
ОЛБАНІ, Н.Й.
повідомляє, що
РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
— відбудуться —
в суботу 7-го березня 1998 р., о год. 2:30 по пол.
в домі Українського Клюбу
402 25th Street, WATERVLIET, N.Y.

У загальних зборах зобов'язані взяти участь, з рішаючим правом голосу: Члени Управи Окружного Комітету, Конвенційні Делеґати, та по два делеґати наступних Відділів:

13, 57, 88, 266

Гостей, Членів Українського Народного Союзу радо вітаємо.

У нарадах візьмуть участь:
д-р Нестор Олесницький, заступник предсідника УНС
Стефанія Гаврилюк, радна УНС

За УПРАВУ ОКРУГИ:
Микола Філь, голова
Володимир Літинський, секр. Володимир Кривулич, касир

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу
ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па.
повідомляє, що
РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
— відбудуться —
в неділю, 8-го березня 1998 р., о год. 2-ій по пол.
в приміщенні ЗУАДК-у
1206 Cottman Avenue, Philadelphia, PA 19111

У загальних зборах зобов'язані взяти участь з рішаючим правом голосу: Члени Управи Окружного Комітету, Конвенційні Делеґати, та по два делеґати наступних Відділів:

10, 32, 45, 62, 83, 95, 116, 128, 153, 154, 156,162, 163, 173, 216, 231, 239, 245, 247, 248, 261, 268, 321, 331, 339, 347, 352, 362, 378, 397, 422, 430, 479.

Гостей, Членів Українського Народного Союзу радо вітаємо.

У нарадах візьмуть участь:
Стефан Качарай, діючий касир УНС
Стефан Гавриш, контролер УНС
Василь Пастушок, контролер УНС
д-р **Богдан Гнатюк**, почесний член Головного Уряду УНС

За УПРАВУ ОКРУГИ:
Стефан Гавриш, голова
Микола Пришляк, секретар Василь Євтушенко, касир
д-р Богдан Гнатюк, почесний голова

П О В І Д О М Л Е Н Н Я

для членів 25-го Відділу

З днем 20-го лютого 1998р. обов'язки секретаря 25-го Відділу перебирає новий секретар

ОКСАНА ТРИТЯК

Просимо членів звертатися у всіх справах членства та забезпечення в УНСоюзі і вплачувати вкладки на адресу:

Mrs. Oksana Trytjak
P.O.Box 280
2200 Route 10
Parsippany, NJ 07054
(973) 292-9800 Ext. 3067

Табори і майстерні на Союзівці влітку 1998 р.

ТЕНІСОВИЙ ТАБІР

від неділі, 21-го червня, до четверга, 2-го липня

Хлопці і дівчата віком 12-18 років.
Харчування і нічліг, оплата за дитину
– 250 дол. для членів УНСоюзу;
– 300 дол. для нечленів.
Тенісова оплата для викладачів – 75 дол. від дитини.
Інструктори: Зенон Снилик, Юрій Савчак та інші.
Приймаємо не більше як 60 учасників!

ТАБІР ДЛЯ ХЛОПЦІВ І ДІВЧАТ

від суботи, 11-го липня, до суботи, 25-го липня

Відпочинковий табір для хлопців і дівчат віком 7-12 років. Прогулянки, плавання, ігри, українські пісні і фолкльор під безперервною опікою.
Харчування і нічліг – оплата за дитину:
для членів УНСоюзу – 180 дол. на тиждень
для не членів – 220 дол. на тиждень.
Додаткова оплата для опікунів/інструкторів:
– 30 дол. на тиждень від дитини.
Приймаємо не більше як 45 учасників.

ЗАБАВНИЙ ЧАС „ЧЕМНОГО"

від неділі, 26-го липня, до суботи, 1-го серпня

табір присвячений для навчання англомовних діточок від 4-6 років про Україну.
Реєстрація/оплата для опікунів 75 дол. від дитини якщо родичі перебувають на Союзівці.
Реєстрація/оплата для опікунів 125 дол. від дитини якщо родичі не перебувають на Союзівці.

МАЙСТЕРНЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ТАНЦЮ

від неділі, 9-го серпня, до суботи, 23-го серпня

Традиційні українські народні танці для початкуючих, середніх та заавансованих танцюристів. Харчування і нічліг – оплата за дитину: для членів УНСоюзу:
– 275 дол. за повний навчальний час
для нечленів – 325 дол. за повний навчальний час.
Оплата за викладачів – 200 дол. від дитини.
Інструктор: Рома Прийма-Богачевська.
Принимаємо не більше як 60 учнів, мешкаючих на Союзівці і 10 учнів доходящих. Нікого не приймаємо на менше як два тижні без дозволу керівника Роми Прийми-Богачевької.

Зголошення до всіх таборів і майстерень повинні бути зроблені заздалегідь. Місця подається згідно із зголошеннями та одержанням 25 дол. завдатку від дитини/від табору.
Належиться оплата в сумі 75 дол. від дитини/від табору (крім „забавний час Чемного"), які перебувають поза межами Союзівки. Завдаток стосується до цієї суми.

Український Народний Союз не дискримінує нікого на підставі віку, раси, релігії, статі чи кольору шкіри.

За дальшими інформаціями просимо звертатися до управи СОЮЗІВКИ.

Оплату за харчування і нічліг можна зробити через банкову картку, чеком, або готівкою.
Оплата за викладачів та опікунів повинна бути заплачена виписаним чеком на Союзівку – Таборова оплата.

Під гігієнічним оглядом, всі необхідні медичні довідки і листи-дозволи мусять бути доставлені не пізніше як три тижні перед початком табору, інакше дитина стратить місце в таборі. Не дозволяється жодних виїмків!

• ПРАЦЯ •

• РІЗНЕ •

✻ FUNERAL DIRECTORS ✻